Motion

1983/84:1623

Lars Hjertén och Ivar Virgin

Primärvården inom hälso- och sjukvården

Ansvaret för hälso- och sjukvård lyder under landstingen. Primärkommunerna svarar för äldreomsorg och social omvårdnad. När landstingen tidigare koncentrerade sin verksamhet till att bygga och driva sjukhus med olika specialiteter, var det lätt att dra en gräns mellan landstingets och primärkommunens kompetensområde. Men när landstinget i allt större utsträckning satsar på en utbyggnad av primärvården, har gränsdragningen blivit svårare. I vissa landsting, Jämtlands län och Skaraborgs län, har man dragit konsekvenserna av detta och inrättat speciella landstingsnämnder med primärkommunerna som verksamhetsområde. Dessa s. k. primärvårdsnämnder har ett intimt samarbete med den primärkommunala socialtjänsten. Praktisk samverkan förekommer t. ex. i hemsjukvården, där såväl primärkommunal som landstingskommunal personal arbetar. I den förebyggande hälsovården, som sker i landstingets regi, förekommer ett samarbete med den sociala verksamheten och skolan i kommunen.

De största problemen med det dubbla huvudmannaskapet upplevs inom vården av äldre. Gränsdragningen mellan landstingets sjukhem och de olika institutionerna inom primärkommunen upplevs ofta som ett stort dilemma för de äldre och deras anhöriga.

I Norge, där man upplevt en liknande utveckling, har man fr. o. m. den 1 januari 1984 en hälso- och sjukvårdslag, som överfört primärvården till kommunerna. I lagen har kommunerna fått ansvaret för planering, utbyggnad och drift av primärvården. Fylkena, landstingens motsvarighet, får ansvaret för specialistvård, tandvård och ambulansväsen.

Tiden torde nu vara mogen att pröva nya vägar även i vårt land. Att låta sekundärkommunen landstinget ha ansvaret för vad som alltmer betraktas som en primärkommunal angelägenhet måste på sikt ändras så att beslut och verkställighet sker inom den kommun som omfattas av beslutet. Att försöksvis låta några kommuner eller ett helt landsting utgöra en "frizon" som under några år prövade ett kommunalt huvudmannaskap för primärvården skulle ge den erfarenhet som behövs, innan man går vidare. Största förutsättningen att genomföra en sådan försöksverksamhet torde de landsting ha som redan nu har landstingsnämnder, som i primärkommunerna svarar för primärvården.

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen begär förslag om att regeringen i samverkan med något landsting, t. ex. Skaraborgs län, inrättar en "frizon" vars uppgift blir att pröva ett primärkommunalt ansvar för primärvården.

Stockholm den 25 januari 1984

LARS HJERTÉN (m) IVAR VIRGIN (m)